

УДК 378:796-057.86:001.895(045)

DOI <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-2.10>**Дразіна (Долгієр) Євдокія Володимирівна**

кандидат наук з фізичного виховання та спорту,  
доцент, завідувачка кафедри теорії і методики  
фізичної культури та спортивних дисциплін  
Державний заклад «Південноукраїнський національний  
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

**ORCID ID:** 0000-0002-2818-8274**Атаманюк Світлана Іванівна**

доктор педагогічних наук, професор,  
завідувачка кафедри фізичного виховання,  
олімпійських та неолімпійських видів спорту  
Національний університет «Запорізька політехніка»

**ORCID ID:** 0000-0002-4800-5965**Тодорова Валентина Георгіївна**

доктор наук з фізичного виховання та спорту,  
професор кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств  
Державний заклад «Південноукраїнський національний  
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

**ORCID ID:** 0000-0002-3240-6983**Ігнатенко Сузанна Олександрівна**

доцент кафедри теорії і методики фізичної  
культури та спортивних дисциплін  
Державний заклад «Південноукраїнський національний  
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

**ORCID ID:** 0000-0003-0107-3458

## **ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ**

*У статті здійснено аналіз сучасних наукових досліджень стосовно інновацій в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту, пошук нових форм і методів навчання здобувачів вищої освіти в інтересах формування знань, навичок і вмінь управлінської діяльності майбутніх фахівців галузі. Аналіз літературних джерел свідчить про численні зміни щодо розуміння засад управлінських аспектів інновацій. Процеси створення, розповсюдження та використання нових форм організації праці та управління, нових видів технологій відображаються в інноваційних програмах, що спрямовані на підвищення якості освіти, проте спостерігається відображення лише окремих питань інноваційних аспектів управління у в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту, що зумовило актуальність теми і мету дослідження. Мета роботи – дослідження теоретичних засад інноваційних аспектів у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту. Для вирішення поставленої мети використовувались методи теоретичного аналізу науково-методичної літератури, пошуково-бібліографічні, методи реконструкції, апперцепції, аспективні, системно-функціональні та концептуальні.*

*Аналіз літературних джерел показав, що здобутки наукових досліджень стосовно інновацій у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту мають ефективний позитивний вплив на освітній процес. Проведене дослідження свідчить, що інноваційна діяльність у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту має специфічні особливості й потребує формування ключових компетентностей, а також розвитку творчого потенціалу здобувачів, осучаснення знань педагогів та успішного їх застосування*

в освітній діяльності. Здійснено систематизацію й узагальнення сучасних інноваційних технологій під час проведення занять з управління у сфері фізичної культури та спорту, що дозволяє підвищувати зацікавленість студентів до засвоєння теоретичного матеріалу, сприяє самовдосконаленню, вихованню життєвої позиції і здорового способу життя. Визначено аспекти інноваційної діяльності, що сприяють підвищенню якості освітнього процесу з управління у сфері фізичної культури і спорту й передбачають застосування мультимедійного обладнання, міжпредметних зв'язків, інтегрованих занять, інтерактивних, інформаційно-комунікаційних, проєктних та здоров'язберезувальних технологій.

**Ключові слова:** управління, інновації, фахівці з фізичної культури та спорту.

**Вступ.** Сучасний стан підготовки фахівців з фізичної культури і спорту маніфестує про брак інновацій у розробленні та впровадженні освітніх програм у сфері управління, що не дозволяє повністю розкрити потенціал керування фізкультурно-спортивними послугами. Вивчення управлінських аспектів інновацій у фізичній культурі та спорті дозволяє виокремити пріоритетність основних напрямів інноваційних концепцій, технологій, продуктів, послуг, нормативно-правове регулювання, проблематику публічного управління, механізми взаємодії суб'єктів, специфіку підготовки кадрів, у тому числі професійних спортсменів тощо [3; 7].

Питання інновацій у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту знайшли своє відображення в роботах як вітчизняних, так і зарубіжних авторів [1; 2; 4]. Вони переважно стосуються виховання національно-патріотичних якостей особистості засобами фізичної культури, надання якісних фізкультурно-спортивних послуг у системі вищої та середньої освіти, значення фізичної культури в системі освіти зарубіжних держав та її історичний розвиток, дозвілєво-спортивної діяльності (К. Ангеловські, В. Безпалько, І. Бех, Н. Бібік, Л. Ващенко, С. Гончаренко, Л. Даниленко, І. Дичківська, В. Ільченко, М. Кларін, В. Короті, Н. Кузьміна, В. Мазур, Н. Нікольська, Н. Орленко, В. Паламарчук, В. Панченко, І. Підласий, Л. Подимова, О. Попова, М. Поташник, О. Пехота, О. Пометун, І. Прокопенко, К. Роджерс, О. Савченко, В. Сластьонін, Г. Селевко, С. Сисоєва, Н. Юсуфбекова, М. Ярмаченко та ін.).

Сьогодні затверджено стандарти вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти на підставі положень законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт»; Національного класифікатора України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. Згідно зі стандартом розроблено освітньо-професійні програми і викладаються дисципліни з проблематики управління й адміністрування у сфері фізичної культури та спорту [1; 3; 5]. Сучасна освіта України зазнає реформування та модернізації в напрямі інтеграції в Європейський освітній простір, розроблення програм дисциплін у сфері управління фізичною культурою і спортом має передбачати впровадження інноваційних освітніх систем і технологій, що перетворить українську освіту на важіль економічного розвитку й конкурентоспроможності. Потреба інновацій у викладанні дисциплін у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту викликана необхідністю інтенсифікації пошуку, експериментування, застосування нових засобів навчання. Реалізація цих вимог має здійснюватися з урахуванням вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, який призводив до відомих і видатних педагогічних успіхів. Перебудова освітнього процесу в закладах освіти потребує пошуку нових форм і методів навчання здобувачів вищої освіти в інтересах формування знань, навичок і вмінь у правовому регулюванні праці фахівців з фізичної культури і спорту; використуванні отриманих знань на практиці в плануванні та прогнозуванні розвитку галузі фізичної культури і спорту, забезпечення державно-громадського управління; вмілого здійснювання комунікації із суб'єктами та об'єктами управління; самостійної організації фізкультурно-оздоровчої та рекреаційної діяльності, опікування фізичним станом [4; 7; 8].

Аналіз наукових досліджень показав відображення лише окремих питань управління в інноваціях в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту. Зазначені обставини й зумовили актуальність теми і мету дослідження.

**Мета та завдання.** Мета роботи – дослідження теоретичних засад інновацій у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту.

Завдання дослідження:

1. Дослідити та систематизувати сучасні науково-методичні знання та результати застосування інновацій у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту на підставі аналізу та узагальнення літературних джерел.

2. Вивчити особливості інноваційної діяльності у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту, шляхи формування ключових компетентностей та розвитку творчого потенціалу здобувачів вищої освіти.

**Методи дослідження.** Для вирішення поставленої мети та завдань дослідження використовувались методи: теоретичного аналізу науково-методичної літератури, пошуково-бібліографічні, реконструкції, апперцепції, аспективні, системно-функціональні та концептуальні.

**Результати дослідження.** Аналіз літературних джерел свідчить про численні зміни щодо розуміння засад управлінських аспектів інновацій у підготовці фахівців з фізичної культури та спорту. Процеси створення, розповсюдження і використання нових форм організації праці та управління, нових видів технологій, що охоплюють окремі установи й організації та різні сфери діяльності, відображаються в інноваційних програмах, що спрямовані на підвищення якості освіти, завдяки її модернізації, яка передбачає реалізацію принципу варіативності програм дисциплін. Формування ключових компетентностей, а також розвиток творчого потенціалу здобувачів освіти відбувається за рахунок виявлення невикористаних резервів систем керування фізичною культурою і спортом, вивчення сучасних фізкультурно-спортивних послуг, використання науково-технологічних досягнень, що дає можливість підвищення розумової і фізичної активності здобувачів, осучаснення знань педагогів і успішне їх застосування у своїй діяльності [1; 2; 6].

Інноваційні технології, за даними сучасної наукової літератури, спрямовані на вирішення проблем підвищення ефективності та якості навчання, поглиблення міжпредметних зв'язків; розвиток особистості здобувача, підготовку до професійної діяльності в епоху цифрових технологій; формування інформаційної культури особистості, яка передбачає медійну та інформаційну грамотність. Такими інноваційними технологіями, пов'язаними з різними формами сучасних занять з управління у сфері фізичної культури і спорту, виступають здійснення, проведення, реалізація та застосування: мультимедійного обладнання, міжпредметних зв'язків, інтегрованих занять, інтерактивних та інформаційно-комунікаційних, проєктних, здоров'язберігавальних технологій навчання тощо [3; 7; 8].

Результати аналізу можливості використання деяких інноваційних технологій під час занять з управління у сфері фізичної культури і спорту в закладі вищої освіти свідчать про те, що сьогодні технології навчання реалізуються в нових інформаційних, модульних і дистанційних формах, які останні роки стали нагальною потребою внаслідок повномасштабної війни Росії проти України та заходів попередження захворюваності на Covid-19. У таких умовах активно запроваджено онлайн-навчання, що призводить до модернізації наявних форм навчання і у свою чергу дозволяє викладачу набувати та вдосконалювати нові навички роботи з інформацією, організувати освітній процес на більш високому рівні. Програма навчання з управління у сфері фізичної культури і спорту містить великий обсяг теоретичного матеріалу, на який приділяється невелика кількість аудиторних годин, що особливо стосується здобувачів освіти заочної форми навчання. Використання *інформаційно-комп'ютерних технологій* допомагає ефективно вирішити питання отримання інформації про історію виникнення управління, його загальних основ, принципи та методи управління у фізичній культурі та спорті; вирішення завдань пошуку та зберігання даних, планування, контролю та оформленню навчально-методичної документації, оволодіння вимогами до її ведення. Здобувачі вищої освіти завдяки новому стилю навчання стають активними суб'єктами освітньої діяльності. Використання інформаційно-комунікаційних технологій спонукає покращити свої навички за допомогою величезної кількості інформації, доступної в Інтернет-мережі, переглядаючи онлайн-відео та розробляючи і демонструючи

презентації, що дозволяє більш наочно й ефективно викладати теоретичний зміст програми і сприяє підвищенню рівня засвоєння навчального матеріалу. За допомогою презентації можна проводити тестування студентів для перевірки та закріплення їх знань [3; 8].

Питання *інтегрованого навчання* та організації *міжпредметних зв'язків* під час занять з управління у сфері фізичної культури і спорту передбачають включення матеріалу з інших предметів, що мають допоміжне значення для вивчення певної теми. Під час інтегрованого заняття в межах однієї теми здобувачі освіти включаються в несхожі між собою види діяльності. Така організація освітнього процесу є важливою складовою частиною підвищення якості процесу навчання і виховання завдяки низці важливих функцій, як-от: освітня, виховна, розвивальна, конструктивна, психологічна. Виконання цих функцій сприяє формуванню системи знань про суспільство та природу, навчальної культури й грамотності, вміння здійснювати аналіз і синтез, конкретизацію й узагальнення, проведення аналогії, координацію і структурування навчального матеріалу, взаємоузгодження змісту навчальних предметів, створення ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, мотивацію навчання. Кожна функція відповідає за представлення різних властивостей одного явища залежно від структури, характеру, завдань навчальних предметів на основі класифікації певних критеріїв. Аналіз літературних джерел свідчить про наявність трьох типів міжпредметних зв'язків: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних, організаційно-методичних. За допомогою цих типів установлюється подібність фактів, процесів, спільності понять, теорій, методів наук, умінь, навичок, розумових операцій, форм організацій навчально-виховного процесу, які показують трансформацію навчального матеріалу з інших дисциплін під час вивчення певної теми, що сприяє отриманню інтегрованих знань. Організаційні та методичні міжпредметні зв'язки демонструють: міжпредметну інформацію у вивченні теми (прямі зв'язки), інформацію для інших тем, інших предметів (обернені та відновлювальні зв'язки), матеріал, який буде вивчатиметься згодом (хронологічні зв'язки), тривалістність взаємодії тем у процесі здійснення міжпредметних зв'язків (хронометричні зв'язки).

Сьогодні здійснення міжпредметних зв'язків ускладнено виникненням проблем, що пов'язані з відсутністю в освітньому стандарті рекомендацій з їх реалізації, що є предметом особливої уваги під час викладання дисциплін з управління фізичною культурою та спортом, де предметами вивчення є зв'язки між елементами, процеси прийняття рішень, комунікації, формування мети і цілей, самоорганізація, механізми управління, зворотний зв'язок як головний із них, різноманітність суб'єкта та об'єкта, здатність до встановлення рівноваги з довкіллям. Нова парадигма управління у сфері фізичної культури і спорту має враховувати розвиток і досягнення різних наук – політичної, соціологічної, психологічної, економічної, філософії управління, права в аспектах управління, культури здоров'я, що виявляються у фізкультурно-оздоровчій і спортивній діяльності [1; 3; 7; 8].

*Інтегроване заняття* з управління у сфері фізичної культури і спорту об'єднує в одне ціле раніше ізольовані частини у вищезазначених науках з метою інформаційного та емоційного збагачення здобувачів освіти [3; 7]. Інтегроване заняття має вирішувати нову освітню проблему, воно спрямоване на спільну творчість викладача зі студентами та формування цілісного уявлення про цінності фізичної культури і здоров'я, спорту та їх взаємозв'язок з організаційно-управлінською наукою. Особливого значення під час проведення інтегрованих занять набувають аспекти, пов'язані зі збереженням здоров'я людини, індивідуальністю особистості, рівнем розвитку фізичної форми, якістю життєдіяльності, проблемами довголіття, підвищенням спортивної майстерності, розвитком спортивних взаємовідносин на місцевому, регіональному, державному та міжнародному рівнях. В установленні взаємозв'язків окремих частин організованої системи та її функцій велике значення має набір понять, що широко вживаються в теорії і практиці організації та управління. Найбільш значимі такі поняття, як: «організація», «структура управління», «механізм управління», «система управління», «процес управління», «суб'єкт управління», «об'єкт управління» тощо. Вирішення проблем інтеграції занять з управління з іншими обов'язковими компонентами освітньої програми є актуальним напрямом наукових та методичних розробок для викладачів.

Під час проведення занять з організаційно-управлінської діяльності у фізичній культурі та спорті доцільно застосовувати *інтерактивні технології навчання*, які є спеціальною формою організації пізнавальної діяльності, активною взаємодією всіх здобувачів вищої освіти. За допомогою інтерактивних технологій відбувається взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де здобувач та викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, кожен з яких може мати власну думку, яка має право на існування. Викладач виконує координаційну або консультативну роль, що підвищує ефективність формування навичок і вмінь, виробленню демократичних цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, критичного мислення, приймання продуманих рішень. Інтерактивні технології мають основні ознаки, які відчуває кожен учасник освітнього процесу: розширення пізнавальної активності через багатосторонню комунікацію, групову роботу і творчу взаємодію; висловлення своїх думок і рефлектування, використовуючи свій досвід і знання, що сприяє ситуації взаємонавчання; присутність атмосфери доброзичливості та взаємопідтримки, що дозволяє активно діяти, відзначати власні успіхи і досягнення всієї групи; різноманітність форм роботи і форматів навчання (індивідуальна, парна, групова робота, робота в командах, дослідницькі процеси, ділові ігри, робота з документами, різними джерелами інформації, творчі завдання тощо); поширені форми інтерактивного навчання (тренінги, майстер-класи).

В інтерактивному навчанні застосовують такі методи:

- міні-лекції, які часто застосовуються як частини цілісної теми, інформація надається по черзі кількома окремими сегментами (міні-лекціями), між якими застосовуються інші форми й методи навчання: запитання-відповіді, вправи на перевірку засвоєння матеріалу, рухавки-енерджайзери, робота в складі малих груп тощо;

- обговорення в малих групах (робота в парах, робота в трійках), яке передбачає чітке пояснення мети і предмету обговорення, кожна із груп має продемонструвати результати обговорення питання малою кількістю слухачів, а викладач – підвести підсумки обговорення, зробити висновки, знайти спільний знаменник;

- рольова гра є важливим, складним і ефективним методом інтерактивного навчання, за допомогою якого відбувається відпрацювання поведінкових навичок управління у сфері фізичної культури і спорту. Рольову гру потрібно добре підготувати й чітко організувати з огляду на сукупність трудових функцій керівника, які скеровані на конкретний результат (підготовка спортсменів, оздоровлення населення, проведення змагань та ін.). Під час рольової гри її учасники можуть бути: адміністратором, організатором, лідером, вихователем підпорядкованого йому колективу, менеджером, тренером, педагогом, психологом, начальником управління, головою ради спортивного товариства, керівником відділу, головою спортклубу, директором спортивної споруди, начальником команди, особою, яка очолює комерційну структуру, завдяки чому здобувачі набувають важливі навички діяльності керівника, яка включає попередню підготовку, опанування сучасних методів набору кадрів, планування кількості робочих місць, розроблення вимог, які ставляться до тих, хто працює, комплектування персоналу, його навчання та інструктування, спілкування з персоналом, мотивацію, врахування інтересів, атестацію персоналу. В умовах сьогодення різні види праці виконуються паралельно, що потребує від фізкультурного керівника прояву специфічних особистісних якостей та ситуаційного мислення. Тому під час рольової гри треба навчитися не тільки визначати цілі та завдання організації, розробляти стратегію її розвитку, але й компетентно визначати методи успішної роботи, які залежать від вибраного стилю керівництва (автократичний, демократичний, ліберальний);

- мозковий штурм є методом розв'язання конкретної проблеми через використання ідей і асоціацій студентів, з яких найбільш конструктивні записуються на фліп-чарті (дошці тощо). Кількість ідей не обмежується. Беруться до уваги нестандартні ідеї, тому що вони зазвичай важливі. Оцінювання здійснюється наприкінці вправи;

- ситуаційний аналіз є методом самостійного аналізу описаної ситуації (ситуації-ілюстрації, ситуації-оцінки, ситуації-вправи), завдяки чому здобувачі освіти визначають проблему і пропонують ідеї та рішення в загальній дискусії. Ситуація-ілюстрація – це наведення прак-

тичної позитивної або негативної ситуації і спосіб її розв'язання; ситуація-оцінка являє собою опис ситуації, яку потрібно оцінити з позиції її правомірності та ефективності; ситуація-вправа містить у собі епізод діяльності, який передбачає стандартні дії (розрахунок нормативів, заповнення таблиць, використання юридичних документів тощо); аналіз конкретних ситуацій включає ретельне дослідження реальної або імітованої ситуації;

– дискусія спрямована на розкриття теми заняття і його завдань та пов'язана з рівнем підготовки здобувачів освіти. У залежності від мети дискусії виділяють три її важливих види: власне дискусія, дебати та переговори. Власне дискусія застосовується для розглядання проблеми з багатьох позицій, під час неї відбувається використання досвіду всіх учасників. Дебати важливі в разі різних поглядів учасників освітнього процесу на вирішення проблеми, коли вони мають здійснити вибір, довести свою позицію та демонструвати її перевагу перед опонентами. Переговори доцільні, коли необхідно узгодження спільної дії для її початку, здійснюється пошук розв'язання проблем різного бачення на професійні питання, що сприяє співпраці за наявності відмінностей;

– круглий стіл забезпечує обговорення невіршених, суперечливих та неоднозначних питань з рівноправною участю всіх учасників освітнього процесу. Визначаються фахівці (експерти) за столом, яким недоцільно порушувати принцип рівноправності, допускати розпалювання міжособистісних конфліктів, дозволяти бездоказово, не аргументовано відхиляти ту чи іншу точку зору. У результаті проведення круглого столу формується спільна позиція, до якої дійшли всі учасники, та відбувається їх орієнтація на подальше вивчення питань, які не були достатньо висвітлені.

*Технології проєктного навчання* сьогодні активно застосовуються завдяки дистанційному навчанню і відповідним процесам перебудови освітньої діяльності. Проєктна діяльність передбачає створення проблемних ситуацій, розвиток пізнавальної діяльності студентів у вирішенні складних питань управлінської діяльності у сфері фізичної культури і спорту, що потребують актуалізації знань, побудови гіпотез. Застосування методу проєктів дозволяє розвивати компетентності здобувачів вищої освіти, сприяє інтегрованості процесу навчання, економії часу на занятті. Метод проєктів має орієнтацію на самостійну діяльність студентів (індивідуальну, парну, групову). Використання технологій проєктів під час дистанційного навчання для здобувачів освіти набуває великий інтерес завдяки самостійному збору теоретичного матеріалу із заданої теми, теоретичному обґрунтуванню необхідності опанування тих або інших умінь і навиків для власного вдосконалення. Отже, студенти набувають компетентності з теорії предмету, що необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Використання *здоров'язбережувальних технологій* стало одним із основних напрямів у сучасному закладі вищої освіти завдяки важливості збереження та розвитку здоров'я кожного здобувача освіти. Впровадження здоров'язбережувальних технологій передбачає усунення переважаності учасників освітнього процесу, визначення обсягу навчального матеріалу, врахування інтелектуальних та фізичних особливостей студентів. Технології здоров'язбереження засновані на: вікових особливостях студентів; використанні різноманітних форм інформаційного забезпечення; техніках, які дозволяють зберігати та зміцнювати навички доцільного використання фізичного потенціалу тих, хто займається, на основі формування ціннісного відношення до власного здоров'я. Класифікація видів оздоровчих технологій, які використовуються викладачами під час аудиторних занять, містить зміну видів діяльності як одного із засобів підвищення ефективності заняття; зміну групової та парної форм роботи; створення умов позитивного психологічного клімату на занятті; забезпечення індивідуального підходу, що сприяє ситуації успіху; створення ігрових ситуацій, нестандартних та інтегрованих занять; використання засобів самоконтролю за фізичним станом; дотримання гігієнічних вимог (контроль температури, вентиляції приміщень, підтримання чистоти).

### **Висновки**

1. Аналіз літературних джерел показав, що здобутки наукових досліджень стосовно інновацій у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту ефективно

поліпшують освітній процес. Проте спостерігається відсутність комплексного теоретичного та практичного обґрунтування проблем пошуку нових форм і методів навчання здобувачів вищої освіти в інтересах формування знань, навичок і вмій у правовому регулюванні праці фахівців з фізичної культури і спорту, не виявлено робіт, що вміщують інновації в самостійної організації фізкультурно-оздоровчої та рекреаційної діяльності, опікування фізичним станом.

2. Проведене дослідження свідчить, що інноваційна діяльність у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту має специфічні особливості й потребує готовності реалізації принципу варіативності програм дисциплін, що сприяє формуванню ключових компетентностей, а також розвитку творчого потенціалу здобувачів вищої освіти, осучаснення знань педагогів та успішного їх застосування в освітній діяльності.

3. Здійснено систематизацію й узагальнення сучасних інноваційних технологій під час проведення занять з управління у сфері фізичної культури і спорту, яка дозволяє підвищувати зацікавленість студентів до засвоєння теоретичного матеріалу, що сприяє їх самовдосконаленню, вихованню життєвої позиції та здорового способу життя.

4. Перспективи подальших досліджень полягають у науковому обґрунтуванні переваг застосування інноваційних технологій у програмах з дисциплін управління в галузі фізичної культури та спорту, що сприятимуть підвищенню рівня поведінкових навичок управління, оволодінню сукупності трудових функцій керівника, які скеровані на конкретний результат.

#### Література:

1. Апаров А.М. Концепція спортивного права: огляд ключових аспектів. *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Правознавство*. 2017. Том 22. № 1 (30). С. 6–19.

2. Власова Н.Ф. Регіональна специфіка соціального управління фізичною культурою і спортом (на прикладі Запорізької області) : автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2019. 20 с.

3. Грибан Г.П. Формування спеціальних професійних компетентностей у здобувачів закладів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. Випуск 3К (147) 22. С. 105–110.

4. Журба М.А. Зарубіжний досвід державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. праць. 2017. Вип. 79. С. 51–57.

5. Наставний І. Нормативно-правове регулювання відносин у сфері професійного спорту в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 48. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/6/10.pdf>.

6. Хома Т. Специфіка діяльності вчителя фізичної культури в контексті освітніх реформ. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 5. С. 183–187.

7. Ціпов'яз А.Т., Бондаренко В.В. Організація і управління фізичною культурою і спортом : навч. посіб. Кременчук : КПК, 2019. 128 с.

8. Язловецька О.В. Інноваційні технології в системі фізичного виховання школярів. *Наукові записки Серія: Педагогічні науки (205)*. 2022. С. 224–229. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-224-229>.

#### References:

1. Aparov, A.M. (2017). Kontseptsiiia sportyvnoho prava: ohliad kliuchovykh aspektiv [The concept of sports law: an overview of key aspects]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova. Pravoznavstvo*. Tom 22, № 1 (30). S. 6–19 [in Ukrainian].

2. Vlasova, N.F. (2019). Rehionalna spetsyfika sotsialnoho upravlinnia fizychnoiu kulturoiu i sportom (na prykladi Zaporizkoi oblasti) [Regional specifics of social management of physical culture and sports (on the example of Zaporizhzhia region)]. *Extended abstract of Candidate's thesis. Klasych. pryvat. un-t. Zaporizhzhia*. 20 s. [in Ukrainian].

3. Hryban, H.P. (2022). Formuvannia spetsialnykh profesiinykh kompetentnosti u zdobuvachiv zakladiv vyshchoi osvity pid chas vyvchennia dystsypliny “Upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu” [The formation of special professional competences among graduates of higher education institutions during the study of the discipline “Management in the field of physical culture and sports”]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport): zb. nauk. prats. Za red. O. V. Tymoshenka. Kyiv : Vydavnytstvo NPU imeni M. P. Drahomanova. Vypusk 3K (147) 22. S. 105–110 [in Ukrainian].*

4. Zhurba, M.A. (2017). Zarubizhnyi dosvid derzhavnoho rehuliuвання sfery fizychnoi kultury i sportu [Foreign experience of state regulation of physical culture and sports]. *Aktualni problemy derzhavy i prava: zb. nauk. prats. Vyp. 79. S. 51–57 [in Ukrainian].*

5. Nastavnyi, I. (2018). Normatyvno-pravove rehuliuвання vidnosyn u sferi profesiinoho sportu v Ukraini [Normative and legal regulation of relations in the sphere of professional sports in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. № 6. S. 48. Retrieved from: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/6/10.pdf> [in Ukrainian].*

6. Khoma, T. (2020). Spetsyfika diialnosti vchytelia fizychnoi kultury v konteksti osvitnikh reform [The specificity of the activity of a physical culture teacher in the context of educational reforms]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Drohobych: Vydavnychiy dim “Helvetyka”. Vyp. 27. Tom 5. S.183–187 [in Ukrainian].*

7. Tsipoviaz, A.T., & Bondarenko, V.V. (2019). *Orhanizatsiia i upravlinnia fizychnoiu kulturoiu i sportom: navch. posib. [Organization and management of physical culture and sports: education. manual]. Kremenchuk: KPK. 128 s. [in Ukrainian].*

8. Iazlovetska, O.V. (2022). Innovatsiini tekhnolohii v systemi fizychnoho vykhovannia shkoliariv [Innovative technologies in the system of physical education of schoolchildren]. *Naukovi zapysky Seriiia: Pedahohichni nauky (205), S. 224–229. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-224-229> [in Ukrainian].*

**Drazina (Dolgiev) Evdokia, Atamanyuk Svitlana, Todorova Valentina, Ignatenko Suzanna**

## **THEORETICAL PRINCIPLES OF INNOVATION IN THE FIELD OF MANAGEMENT IN THE TRAINING OF SPECIALISTS IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS**

*The article analyzes modern scientific research on innovations in the training of specialists in physical culture and sports, the search for new forms and methods of training students of higher education in the interests of the formation of knowledge, skills and management skills of future specialists in the field of physical culture and sports. The analysis of literary sources indicates numerous changes in the understanding of the principles of managerial aspects of innovation. The processes of creating, spreading and using new forms of work organization and management, new types of technologies are reflected in innovative programs aimed at improving the quality of education, however, only certain issues of innovative aspects of management are observed in the training of specialists in physical education and sports. The mentioned circumstances determined the relevance of the topic and the purpose of the research.*

**The purpose of the work** is to study the theoretical foundations of managerial aspects of innovations in the training of specialists in physical culture and sports. To solve the set goal, the following **methods** were used: theoretical analysis of scientific and methodological literature, search-bibliographic, reconstruction, apperception, aspectual, system-functional and conceptual.

*The analysis of literary sources showed that the achievements of scientific research on innovations in the field of management in the training of specialists in physical culture and sports have an effective positive impact on the educational process. The conducted research shows that innovative activity in the field of management in the training of physical culture and sports specialists has specific features and requires the formation of key competencies, as well as the development of the creative potential of students, the modernization of teachers' knowledge and their successful application in educational activities. The systematization and generalization of modern innovative technologies during*



*management classes in the field of physical culture and sports, which allows to increase the interest of students in the assimilation of theoretical material, which contributes to self-improvement, education of a life position and a healthy lifestyle, has been carried out. Identified aspects of innovative activity that contribute to the improvement of the quality of the educational process in management in the field of physical culture and sports and provide for the use of multimedia equipment, interdisciplinary connections, integrated classes, interactive, information and communication, project and health technologies.*

**Key words:** *management, innovation, experts in physical culture and sports.*